

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

ПЕТРОВ Володимир Степанович



УДК 346.91: 346.21

**ВСТАНОВЛЕННЯ ТА ЗМІНА СПОСОБУ
І ПОРЯДКУ ВИКОНАННЯ РІШЕННЯ
ГОСПОДАРСЬКОГО СУДУ**

Спеціальність: 12.00.04 – господарське право;
господарсько-процесуальне право

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Одеса – 2016

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Національному університеті «Одеська юридична академія» Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор,
член-кореспондент НАПрН України
ПОДЦЕРКОВНИЙ Олег Петрович,
Національний університет
«Одеська юридична академія»,
завідувач кафедри господарського права
і процесу

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор
БЕЛЯНЕВИЧ Олена Анатоліївна,
завідувач відділу правового забезпечення
ринкової економіки НДІ приватного права
і підприємництва ім. Ф. Г. Бурчака НАПрН
України

кандидат юридичних наук, доцент
ЗГАМА Антоніна Олександрівна,
Міжнародний гуманітарний університет,
доцент кафедри цивільного та господарського
права та процесу

Захист відбудеться 31 травня 2016 року о 10 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 41.086.04 Національного університету «Одеська юридична академія» за адресою: 65009, м. Одеса, вул. Фонтанська дорога, 23.

З дисертацією можна ознайомитись у науковій бібліотеці Національного університету «Одеська юридична академія» за адресою: 65009, м. Одеса, вул. Піонерська, 2.

Автореферат розісланий 29 квітня 2016 року.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради



К. В. Горобець

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Виконання судових рішень є завершальною стадією господарського процесу, без якої всі попередні стадії втрачають своє практичне значення, бо саме на цій стадії реально здійснюється захист та відновлення порушених і оспорюваних прав та охоронюваних законом інтересів учасників господарських відносин. Тому держава, гарантуючи право на звернення до суду, водночас має забезпечити і повноцінне виконання рішення суду за результатами такого звернення. А для відповідного виконання необхідне створення низки умов організаційного, управлінського, процесуального та інформаційного характеру. Спосіб та порядок виконання, що визначаються у відповідному рішенні суду, виступають у цьому контексті однією із найважливіших передумов належного виконання рішень судів, адже за відсутності ясності у способі та порядку такого виконання будь-яке, навіть найбільш справедливе рішення не може бути реалізованим на практиці.

На жаль, у юридичній літературі судовому контролю за способом та порядком виконання рішень господарського суду не приділяється належної уваги. Це зумовлено не лише загальною недооцінкою значення виконання судових рішень, яке не визнається функцією судової гілки влади, а й тому, що у багатьох дослідженнях стадія виконання рішень судів виведена за межі предмету процесуальних галузей. Така недостатня увага до правовідносин, що забезпечують виконання рішень судів, зокрема господарських, не відповідає їх значенню.

Окремі дослідження способів та порядку виконання рішень судових органів здійснювалися у межах цивільного, господарського та адміністративного процесів, зокрема, такими вченими як М. В. Амельченко, В. Д. Андрійцьо, О. Б. Верба, Г. Л. Вербловський, С. В. Васильєв, Б. М. Гук, В. В. Захаров, М. Ю. Картузов, Л. В. Крупнова, О. М. Науменко, К. П. Победоносцев, В. І. Сергєєвич, М. К. Юрков, О. З. Хотинська-Нор та ін. Однак комплексні дослідження способу та порядку виконання рішень господарських судів відсутні. Це перешкоджає встановленню особливостей процесуальної реалізації положень Господарського процесуального кодексу України (далі – ГПК) щодо встановлення та зміни способу виконання рішення суду, яке набрало законної сили.

Тому важливим є науковий аналіз процесуальних особливостей встановлення та зміни способу виконання рішення господарського суду відповідно до ГПК України, підстав прийняття відповідних судових актів і перспектив удосконалення положень законодавства у цій сфері, впровадження заходів, що сприятимуть вирішенню господарсько-правових конфліктів на засадах справедливості, ефективності та добросовісності, а також дослідження норм, що забезпечують належне застосування положень законодавства про примусове виконання судових рішень.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація виконана відповідно до плану науково-дослідної програми Національного університету «Одеська юридична академія» «Теоретичні та практичні проблеми забезпечення сталого розвитку української державності та права» на 2011–2015 рр., державний реєстраційний номер 011U0006Н, у рамках якого досліджено питання встановлення та зміни способу виконання рішення господарського суду.

Мета і задачі дослідження. Метою дослідження є визначення сутності та особливостей процедури встановлення та зміни способу виконання рішення господарського суду з урахуванням необхідності удосконалення господарсько-процесуального законодавства та підвищення ефективності судового захисту учасників господарських відносин.

Досягнення цієї мети передбачає розв'язання таких задач:

визначити поняття способу та порядку виконання рішення господарського суду і класифікувати їх за критерієм практичного застосування;

відмежувати поняття способу і порядку виконання рішення суду від категорій розстрочки та відстрочки виконання рішення господарського суду, способу захисту, примусового захисту;

виявити особливості встановлення та зміни способу й порядку виконання рішення суду у зарубіжних країнах у діяльності судових органів господарської (комерційної) юрисдикції;

з'ясувати правову природу інституту встановлення та зміни способу й порядку виконання рішення господарського суду у системі форм та стадій господарського процесу;

визначити основні напрями використання зарубіжного досвіду встановлення та зміни способу і порядку виконання рішення судів господарської (комерційної) юрисдикції;

обґрунтувати процесуальні особливості розгляду справ про встановлення та зміну способу і порядку виконання рішення господарського суду;

визначити підстави зміни способу і порядку виконання рішення господарського суду;

обґрунтувати критерії відстрочки та розстрочки виконання рішення господарського суду;

вирішити проблемні аспекти встановлення та зміни способу і порядку виконання рішення господарського суду в окремих категоріях справ, зокрема, справ про присудження майна, справ про зобов'язання відповідача вчинити певні дії.

Об'єктом дослідження є сукупність суспільних відносин, які виникають у процесі встановлення та зміни способу й порядку виконання актів господарського суду, а також відповідні норми та процедури.

Предметом дослідження є встановлення та зміна способу і порядку виконання рішень господарського суду.

Методи дослідження. Методологічну основу дослідження складають загальнонауковий діалектичний метод та прийоми пізнання: аналіз, синтез, порівняння. У процесі дослідження застосовувалися: історико-правовий метод – для дослідження формування законодавства про встановлення та зміни способу і порядку виконання рішення господарського суду, для аналізу поглядів науковців щодо поняття й сутності встановлення та зміни способу і порядку виконання рішення господарського суду (пп. 1.1 та 1.2); порівняльно-правовий метод – для зіставлення національного та зарубіжного процесуального законодавства, що регламентують способи і порядок виконання рішення господарського суду (пп. 1.2, 2.2, 2.3, 3.2). Формально-логічний та системний метод застосовувалися при визначенні підстав встановлення та зміни способу і порядку виконання рішення господарського суду (пп. 2.1, 2.2, 3.1). За допомогою методу моделювання було сформульовано комплекс пропозицій і рекомендацій щодо удосконалення й оптимізації чинного законодавства у сфері встановлення та зміни способу й порядку виконання рішення господарського суду (пп. 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2).

Теоретичну основу дослідження складають наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених-процесуалістів у сфері господарського, цивільного й адміністративного процесів, серед яких, крім вищеназваних, роботи М. О. Абрамова, В. Е. Беляневич, О. А. Беляневич, Є. В. Васьковського, А. Х. Гольмстена, В.П. Грібанова, А. Г. Давтян, Д. Д. Луспеніка, І. Г. Побірченка, О. П. Подцерковного, Д. М. Притики, В. В. Яркова та ін.

Нормативну основу дослідження утворюють законодавство України, міжнародно-правові документи, законодавство іноземних держав (Австралії, Великої Британії, Франції, Німеччини, Швейцарії тощо). Емпіричною основою дослідження є статистичні дані та справи Верховного Суду і Вищого господарського суду України, практика господарських судів.

Наукова новизна роботи. Дисертація є першим у вітчизняній юридичній науці комплексним дослідженням порядку встановлення та зміни способу і порядку виконання рішення господарського суду, в якому визначено особливості змісту та порядку реалізації відповідних процесуальних норм та запропоновано основні напрями вдосконалення правових приписів у цій сфері. Наукову новизну містять такі положення:

уперше:

обґрунтовано необхідність виділення провадження з виконання рішення господарського суду у господарському процесі України як цілісної процесуальної форми, якій притаманні самостійні цілі, учасники, строки, процесуальні особливості та форми документообігу порівняно із розглядом справи по суті;

запропоновано розмежовувати спосіб та порядок виконання рішення господарського суду як родове та видове поняття: під способом

виконання рішення господарського суду розуміється захід примусового виконання рішення суду, що може бути встановлений і змінений лише судом, виходячи з вимог, заявлених під час судового розгляду, та обставин справи, спрямований на повне та правильне виконання судового рішення для відновлення та захисту порушеного або оспорюваного права чи охоронюваного законом інтересу стягувача; а під порядком виконання – процедуру виконання встановленого судом способу захисту порушеного або оспорюваного права (законного інтересу), що передбачає строки, черговість, місце, послідовність та інші складові дій боржника та/або третіх осіб щодо виконання рішення суду, а також форму закріплення пов'язаних із такою процедурою прав та обов'язків учасників виконавчого провадження і наслідків їх здійснення;

обґрунтовано загальні підстави зміни способів виконання рішення господарського суду з урахуванням виділення таких критеріїв: спрямованість на встановлення нового механізму реалізації рішення суду, що може створити кращі правові умови для задоволення первісної вимоги; не потребує нового дослідження обставин справи, залучення нових осіб чи повернення до інших стадій розгляду справи по суті спору, крім встановлення обставин неможливості чи утруднення виконання рішення суду та оцінки правомірності нового способу виконання; новий спосіб чи порядок виконання рішення суду відповідає способу захисту, визначеному судом у первісному рішенні, є найменш обтяжливим для боржника та відповідає критеріям адекватності, справедливості, пропорційності, виконуваності та добросовісності сторін, розрахований на швидке й ефективне виконання рішення суду;

удосконалено:

підходи до розуміння поняття розстрочки чи відстрочки виконання рішення суду як складових категорії порядку виконання, за якого розстрочка виконання судового рішення пов'язується із його виконанням частинами з певним інтервалом у часі у зв'язку із наявністю обставин, що ускладнюють виконання рішення у попередній термін (строк) або роблять його тимчасово неможливим, а відстрочка виконання – із встановленням судом нового терміну (строку) виконання у зв'язку із наявністю таких самих обставин;

підстави розмежування компетенції судових органів та виконавчої служби щодо забезпечення примусової сили судового рішення, зокрема шляхом чіткого визначення обсягу категорії «заходи примусового виконання», що охоплює і категорію «способи виконання», які визначаються винятково судом, і примусові заходи виконання, вибір яких належить до компетенції державного виконавця;

визначення змістовних характеристик способу захисту порушеного права та інтересу у взаємозв'язку із способом виконання рішення суду, що передбачає співвіднесення, відповідно, правової суті рішення суду та його гарантійного механізму, коли спосіб виконання може прямо у рішенні суди

не визначатися, але впливати із загальних засад виконавчого провадження та виступати змістовним елементом надання рішенням суду характеру виконуваності;

розуміння правової природи альтернативних та факультативних вимог у господарському процесі, що полягає в обґрунтуванні тези про те, що альтернативні вимоги позивача не суперечать вимогам процесуального порядку, якщо вони відповідають вимогам ГПК України щодо поєднання позовних вимог, але будь-яке рішення господарського суду не може містити альтернативи в обранні ані способу захисту, ані способу виконання, щоб не порушувати принцип правової визначеності;

визначення позитивних рис господарського процесу, зокрема, у частині відмови від потреб окремої процедури встановлення способу чи порядку виконання рішення суду, що є більш обґрунтованою, аніж відповідний порядок за цивільним процесуальним законодавством (ст. 273 Цивільного процесуального кодексу України (далі – ЦПК України) та законодавства про адміністративне судочинство (ст. 263 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України);

тлумачення порядку доказування у справах про зміну способу й порядку виконання рішення суду, що передбачає обґрунтування необхідності закріплення у рекомендаціях Вищого господарського суду положення про допустимість доказів, якими мають підтверджуватися обставини неможливості чи ускладнення виконання, у формі відповідних актів виконавчої служби, що підтверджують такі обставини;

тлумачення підстав та критеріїв, якими повинен керуватись суд при розгляді заяви про надання розстрочки або відстрочки виконання, зокрема, наявність обставин, що ускладнюють або унеможливають виконання судового рішення; доведення заявником строку усунення; встановлення добросовісності дій заявника; врахування принципу пропорційності і взаємних інтересів учасників процесу;

напрями відновлення балансу інтересів сторін, відповідно до принципу диспозитивності, що потребує позбавлення права виконавчої служби та суду ініціювати питання про зміну способу та порядку виконання рішення господарського суду шляхом уточнення положень ГПК України;

набули подальшого розвитку:

класифікація способів виконання рішень судів на групи залежно від спрямованості примусу: (i) що передбачають примус боржника до вчинення певних дій чи стягнення майна; (ii) що передбачають примус третіх осіб звернути стягнення на майно боржника або майно, що належить передати боржнику; (iii) щодо встановлення певного змісту правовідносин; (iv) способи змішаного типу;

тлумачення підстав зміни способу виконання рішення суду з повернення майна на сплату його вартості, коли мають враховуватися: а) обставина того, що крім встановлення зобов'язання з оплати коштів – вартості майна – будь-якого нового дослідження матеріалів справи чи надання нових доказів

не вимагається, б) об'єктивна неможливість виконання рішення суду на первісних умовах, в) відповідність нового способу виконання рішення суду призначенню судового розгляду та непорушення процесуальних прав сторін на розгляд справи по суті.

підходи до заперечення використання прихованих форм альтернативних рішень у господарському процесі, зокрема, обґрунтуванням неправомірності практики судів щодо зазначення у резолютивній частині рішення при стягненні валютних боргів вказівки на еквівалент суми в національній валюті;

напрями використання зарубіжного досвіду для врегулювання відносин щодо встановлення та зміни способу виконання рішення господарського суду, зокрема, досвід Австралії щодо поширення на третіх осіб, які мають зобов'язання перед боржником чи зберігають його майно, права ініціювати вирішення питання про відстрочку чи розстрочку виконання рішення господарського суду, змінити спосіб чи порядок виконання такого рішення, якщо це зачіпає інтереси заявника чи впливає із відносин між цією особою та боржником; досвід Великої Британії щодо 14-денного терміну на оскарження рішення суду про зміну способу й порядку виконання рішення суду й обчислення його винятково після моменту вручення боржнику; досвід Німеччини щодо прямого законодавчого дозволу суду вирішувати питання про зміну способу виконання незалежно від індивідуальної визначеності чи заміненості речі;

напрями запозичення зарубіжного досвіду, зокрема Німеччини, у частині правового забезпечення примусу до виконання обов'язку у натурі з урахуванням потреб збалансування прав та обов'язків сторін в процесі такого виконання;

підходи до нагальних напрямів удосконалення законодавчих засад встановлення та зміни способу й порядку виконання рішення суду шляхом вироблення пропозицій щодо усунення прогалин та суперечностей у нормах ГПК та інших законів України, зокрема у частині сплати судового збору; умов відстрочки чи розстрочки виконання рішення суду на стадії прийняття судового рішення; витребування інформації від відповідача; розширення повноважень суду щодо скасування відстрочки/розстрочки виконання рішення.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що висновки та пропозиції, сформульовані в дисертації, можуть бути використані: у науково-дослідній діяльності – для подальших наукових досліджень у сфері господарського процесуального права; у правотворчій діяльності – для вдосконалення господарського процесуального законодавства; в освітній діяльності – при підготовці підручників, навчальних посібників і методичних розробок для студентів та аспірантів; у правозастосовній практиці – при здійсненні господарського судочинства.

Положення дисертації використані у навчальному процесі факультету цивільної та господарської юстиції Національного університету «Одеська

юридична академія» при викладанні навчальної дисципліни «Господарське процесуальне право», в діяльності господарського суду Одеської області, що підтверджується довідками (довідки про впровадження №№ 513 від 12.04.2016 р. 06-02/3162/2016 від 21.04.2016 р.)

Апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження обговорювалися на засіданні кафедри господарського права і процесу Національного університету «Одеська юридична академія», на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях: «Правове життя сучасної України» (м. Одеса, 20–21 квітня 2012 р.; 16–17 травня 2013 р.; 16–17 травня 2014 р.); «10 років застосування Господарського кодексу України: сучасний стан та перспективи вдосконалення кодифікації» (м. Київ, 14 листопада 2014 р.); «Становлення господарської юрисдикції в Україні – 20 років досвіду. Проблеми і перспективи» (м. Одеса, 24–26 травня 2011р); «Актуальні проблеми господарського права і процесу» (м. Київ, 30 жовтня 2015 р.); «Проблеми розвитку науки господарського права і вдосконалення господарського законодавства» (м. Київ, 4 грудня 2015 р.).

Результати дослідження викладені як узагальнення судової практики застосування положень статті 121 ГПК України при розгляді заяв про зміну способу та порядку виконання рішення, ухвали на сайті господарського суду Одеської області <http://od.arbitr.gov.ua/sud5017/info/new/253557/>

Публікації. Основні положення дисертації відображені у 5 статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях з юридичних наук, та у 7 інших публікаціях.

Структура дисертації зумовлена метою і завданнями дослідження та підходом автора до розгляду основних проблем теми та складається зі вступу, трьох розділів, які охоплюють 7 підрозділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертації становить 209 сторінок, з яких 195 сторінок – основний текст, список використаних джерел містить 190 позицій.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовується актуальність і ступінь дослідження теми, зазначається зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, визначено мету та задачі, об'єкт і предмет дослідження, його методологічну основу, розкрито наукову новизну і практичне значення одержаних результатів, викладено відомості про апробацію та публікацію результатів дисертації, структуру й обсяг роботи.

У **першому розділі «Загальнотеоретичні засади встановлення та зміни способу і порядку виконання рішення господарського суду»**, який складається з двох підрозділів, міститься загальний огляд наукових праць про встановлення та зміну способу і порядку виконання рішення господарського суду, вирішено проблеми законодавчих визначення,

функціонального призначення та класифікації способу й порядку виконання рішення суду у господарському процесі.

У *підрозділі 1.1. «Поняття способу і порядку виконання рішення господарського суду»* розглядаються засадничі положення щодо виділення поняття способу і порядку виконання рішення господарського суду.

Категорію способу і порядку виконання рішення господарського суду розглянуто у співвідношенні із такими суміжними категоріями як спосіб захисту, примусові заходи, примусові засоби. Категорія «заходи примусового виконання» визначена як більш широка, ніж поняття «спосіб виконання», що включає як власне «спосіб виконання», так і інші примусові заходи, вибір яких належить до компетенції державного виконавця згідно з Законом України «Про виконавче провадження».

Спосіб виконання відмежовано від способу захисту, позаяк він є складовою способу захисту, що реалізується на стадії виконання рішення суду. При цьому співвідношення способу захисту та способу виконання базується на розмежуванні правової суті рішення суду та його гарантійного механізму, коли спосіб виконання може бути прямо у рішенні суду не визначатися, але впливати із загальних засад виконавчого провадження та виступати змістовним елементом надання рішенням суду характеру виконуваності.

Способи виконання рішень судів при цьому поділено на групи залежно від спрямованості примусу: (i) що передбачають примус боржника до вчинення певних дій чи стягнення майна; (ii) що передбачають примус третіх осіб звернути стягнення на майно боржника або майно, що належить передати боржнику; (iii) щодо встановлення певного змісту правовідносин; (iv) способи змішаного типу.

Порядок виконання рішення суду визначено як процедуру виконання встановленого судом способу захисту порушеного або оспорюваного права (законного інтересу), що передбачає строки, черговість, місце, послідовність та інші складові дій щодо виконання рішення суду, а також вказує на права та обов'язки учасників виконавчого провадження і зумовлює наслідки їх здійснення. Зроблено висновок, що наявність розстрочки/відстрочки виконання рішення суду не змінює суті способу виконання, а лише змінює його порядок.

Розмежування повноважень виконавчої служби та суду зумовлено потребами примусового виконання, зокрема, для забезпечення оперативності та динаміки виконання, й віднесення до компетенції суду основоположних питань примусу до виконання судового рішення.

У *підрозділі 1.2. «Зарубіжний досвід встановлення та зміни способу і порядку виконання рішення судів господарської (комерційної) юрисдикції»* розглядаються положення актів зарубіжного процесуального законодавства у частині встановлення та зміни способу й порядку виконання рішення суду, що мають особливе значення для господарських (комерційних) справ.

На підставі аналізу досвіду виконання рішень судів у господарських (комерційних) справах Австралії, Канади, Німеччини, Великої Британії, Швейцарії та деяких інших країн зроблено такі висновки:

1) в більшості держав зміна порядку чи способу виконання можлива виключно за рішенням суду;

2) у деяких країнах виконавець має право на зміну способу чи порядку виконання, але, зазвичай, виключно у визначених судом межах;

3) існують особливі види способів виконання. Наприклад, окремо виділено судові рішення, виконання або спосіб і порядок виконання яких залежать від настання або зникнення певних визначених судом обставин, або від здійснення кредитором визначених судом зустрічних дій. Також вартими уваги для українського законодавця визнані випадки, коли суд встановлює декілька способів виконання, які здійснюються одночасно, але у момент остаточного виконання судового рішення за окремим способом виконання інші способи виконання припиняють свою дію автоматично.

4) у деяких державах окремі заходи виконання можуть належати до тих, що діють у рамках як способу, так і порядку виконання.

5) зазвичай перелік обставин, настання яких надає боржнику право звернутися до суду із заявою про зміну способу чи порядку виконання (зокрема, про розстрочку чи відстрочку виконання) не визначений навіть орієнтовно, але загалом такими обставинами визнаються дії або події, що настають після прийняття судового рішення, що виконується, або після звернення судового рішення до виконання, і свідчать про ускладнення або неможливість виконання, або якщо таке виконання спричинить негативні для боржника/кредитора/третіх осіб обставини, які не можуть бути подолані у майбутньому. При цьому особа, яка подає відповідну заяву, зазвичай повинна обґрунтувати свої вимоги, а якщо такою особою є боржник, – надати й свідчення (афідевіт) про наявність у боржника достатніх активів для виконання рішення на умовах, вказаних у заяві, або що задоволення судом заяви дозволить виконати рішення у майбутньому.

6) деякі держави прямо визначили, що вирішуючи питання про зміну способу чи порядку (наприклад, про надання розстрочки виконання), суд повинен керуватися принципами справедливості, рівноправності, неприпустимості введення іншої сторони у скрутне становище.

Водночас заперечений досвід, що обмежує вибір примусових заходів при виконанні судових рішень, підпорядковуючи їх суворій процесуальній формі чи вичерпно сковуючи певними способами виконання. У цьому випадку гнучкість судового вирішення відповідних питань визнана відповідною економічним інтересам суспільства та повністю узгодженою із принципом верховенства права.

Розроблені пропозиції про внесення змін до ГПК України на основі запозичення досвіду Австралії, Великої Британії та Німеччини у цій сфері.

У другому розділі «Основні елементи встановлення і зміни способу і порядку виконання рішення господарського суду»,

який складається з трьох підрозділів, здійснений елементний аналіз провадження зі встановлення та зміни способу і порядку виконання рішення господарського суду у господарському процесі.

У підрозділі 2.1. *«Процесуальні особливості розгляду справ про встановлення та зміну способу і порядку виконання рішення господарського суду»* розглядаються засадничі положення щодо процесуальних процедур, до яких вдається господарський суд при вирішенні питань встановлення та зміни способу і порядку виконання власного рішення.

З урахуванням необхідності розробки прикладної моделі ефективності примусового виконання, запропоновано виділяти спеціальне провадження щодо виконання рішення господарського суду у ГПК України. Відсутність виокремлення провадження з виконання рішень господарського суду перешкоджає виявленню специфіки процедури відповідного процесу, зокрема, навантаження суддів господарського суду. Розгляд заяви про зміну способу та порядку виконання рішення господарського суду, фактично, передбачає нову форму процесуальної діяльності, відірваної від розгляду справи по суті, у тому числі із появою нового суб'єкта – державного виконавця та третіх осіб, що залучені до виконання рішення суду.

Аналіз принципу диспозитивності сторін у господарському процесі стосовно процедур зміни способу й порядку виконання рішення суду, процесуального порядку прийняття відповідної ухвали та балансу інтересів учасників виконавчого провадження дозволив розробити пропозиції щодо введення судового збору за подачу заяви про зміну способу та порядку виконання рішення суду, прирівнявши відповідну заяву до немайнової вимоги, шляхом внесення змін до ст. 121 ГПК та ст. 4 Закону України «Про судовий збір»; а також скасувавши право суду та виконавчої служби ініціювати розгляд питання про зміну способу та порядку виконання відповідного рішення змінами до ст. 121 ГПК.

Заперечується можливість визначення у судовому рішенні альтернативного способу виконання, адже це суперечило б принципу правової визначеності. У цьому контексті критикується підхід до кваліфікації факультативних рішень судів. Скоріше можна говорити про рішення, які визначають такий спосіб захисту, котрий передбачає множинність способів виконання. Причому ця множинність має впливати із положень закону чи договору як елемент альтернативності зобов'язання.

Практика господарських та загальних судів щодо зазначення у резолютивній частині рішення суду про стягнення боргу в іноземній валюті припису про еквівалент суми боргу в національній валюті визнана проявом альтернативності судового рішення, яке ускладнює його виконання, що має бути заперечена у роз'ясненнях вищих судових органів України.

Розглянута проблема відстрочки чи розстрочки виконання рішення суду на стадії прийняття судового рішення. Такий порядок виконання на цій стадії процесу може бути встановлений лише за умови визнання боргу відповідачем у зв'язку із потребами наданням сторонам процесуальних прав

щодо доведення та спростування обставин, на які посилається відповідач у заяві про розстрочку чи відстрочку виконання рішення господарського суду. На цій підставі запропоновано доповнити ГПК новою статтею ст. 78-1.

У підрозділі 2.2. «Підстави зміни способу і порядку виконання рішення господарського суду» розглядаються проблеми зміни способу і порядку виконання рішення господарського суду.

Запропоновано широкий підхід до розуміння засобів примусового виконання рішення суду, який дозволяє визначати систему примусових засобів, що можуть застосовуватися державним (у майбутньому, можливо, й приватним) виконавцем у межах певного способу виконання судового рішення. За цим підходом зайве обмеження державного виконавця у диференціації засобів примусу визнано недоцільним ускладненням його роботи.

У разі зміни способу виконання йдеться про динамічне пристосування змісту судового рішення до потреб його виконання.

Основою для зміни способу виконання рішення суду запропоновано вважати основоположне твердження, що така зміна не вплине на зміст рішення суду по суті. У зв'язку із цим наголошено, що при зміні способу виконання мають бути враховані: а) відсутність потреб нового дослідження матеріалів справи, б) об'єктивна неможливість виконання рішення суду на первісних умовах, в) умова, що відповідний спосіб зміни способу виконання рішення суду цілком відповідає призначенню судового розгляду та не порушує процесуальні права сторін на розгляд справи по суті.

Розглядаються проблеми теоретичного визначення критеріїв зміни способу виконання рішення господарського суду.

У підрозділі 2.3. «Порядок відстрочки та розстрочки виконання рішення господарського суду» досліджуються проблеми відтермінування виконання рішення господарського суду.

Розглянуто проблеми вирішення господарським судом питань розстрочки та відстрочки виконання як на стадії розгляду справи по суті, так і на стадії виконання судового рішення.

На стадії розгляду справи по суті відповідні повноваження господарського суду визначені як досить обмежені, що потребують визнання позову відповідачем, оскільки за інших умов неможливо перейти до з'ясування наявності підстав та змістовних умов відстрочки чи розстрочки у змагальному процесі.

Серед підстав, якими суд повинен керуватись при розгляді заяви про надання розстрочки або відстрочки виконання, визначені:

1) Наявність обставин, що ускладнюють або унеможливають виконання судового рішення, що належно обґрунтовано заявником.

2) Обґрунтування заявником того, що відповідні обставини будуть усунені, із зазначенням строку усунення.

3) Встановлення добросовісності дій заявника, що призвели до неможливості/складності виконання рішення суду, і добросовісності

мети заявника щодо отримання розстрочки/відстрочки на підставі таких обставин.

4) Встановлення пропорційності і наявності балансу інтересів кредитора, боржника і третіх осіб.

Запропоновано наділити суд правом на скасування відстрочки/розстрочки виконання при наявності обґрунтованих на те вимог стягувача з урахуванням досвіду врегулювання цього питання в Австралії.

У **третьому розділі «Встановлення та зміна способу і порядку виконання рішення господарського суду в окремих господарських правовідносинах»**, який складається з двох підрозділів, здійснений аналіз специфічних проблем, що виникають при вирішенні господарським судом питань встановлення та зміни способу і порядку виконання рішення суду в окремих справах.

У **підрозділі 3.1. «Встановлення та зміна способу і порядку виконання рішення господарського суду у справах про присудження майна»** розглядаються найбільш проблемні положення щодо строків у позовному провадженні.

На підставі аналізу судової практики встановлення та зміни способу і порядку виконання рішення господарського суду щодо присудження майна зроблено висновок про необхідність диференціації способів примусового виконання рішень з присудження майна залежно від того, щодо яких предметів воно винесено – індивідуально визначених, які слід вилучити, чи родових, які слід передати в натурі.

Потреби потенційного вирішення питання про заміну способу виконання рішення суду шляхом сплати вартості майна, яке присуджено цим рішенням, якщо відповідне виконання унеможливується з об'єктивних причин, зумовили обґрунтування необхідності закріплення у ГПК України положень про встановлення рішенням суду вартості майна у справах про присудження майна шляхом доповнення абзацу четвертого частини другої ст. 84 Кодексу.

У ГПК України відсутня вказівка на обов'язок чи право суду при постановленні рішення визначити порядок і строк його виконання, що має особливо негативні наслідки у справах про присудження майна. У зв'язку з цим запропоновано доповнити положення ГПК України вказівкою на право суду при прийнятті рішення встановлювати порядок його виконання шляхом викладення п. 6 ст. 83 у такій редакції: «визначити порядок виконання рішення, відстрочити або розстрочити його виконання».

У **підрозділі 3.2. «Встановлення та зміна способу і порядку виконання рішення господарського суду у справах про зобов'язання відповідача вчинити певні дії»** розглядаються складові часових обмежень у господарському процесі.

Аналіз правовідносин щодо примусу до виконання зобов'язання у натурі дозволив виявити низку прогалин, що ускладнюють винесення справедливих рішень у цій категорії справ. Зокрема, зобов'язана сторона

в умовах прострочення не знає, чи починати виконання, чи очікувати відмови управленої сторони та готуватися до стягнення збитків. Враховуючи, що між початком виконання до прийняття виконання зазвичай у господарських відносинах існує часовий та витратний розрив, а після початку виконання в умовах прострочення упевнена сторона може відмовитися від прийняття, збитки боржника, що виникають при такій невизначеності, є суспільно не виправданими.

У зв'язку з цим з урахуванням досвіду Комерційного кодексу Німеччини (§ 376) запропоновано доповнити Господарський кодекс України положеннями про те, що у випадку прострочення одним із контрагентів встановлених у договорі строків інша сторона може вимагати виконання у натурі лише тоді, коли після завершення часу чи строку виконання уповноважена сторона без затримки повідомить іншу сторону про очікування виконання.

Обґрунтовано, що примус до виконання обов'язку у натурі не може бути покладено в основу судового рішення у разі, якщо його абсолютно неможливо виконати з незалежних від боржника причин. Отже, принцип виконуваності судового рішення має знайти відображення у ГПК. Водночас обґрунтовується необхідність розмежовувати обов'язок, що існував під час дії зобов'язання, та обов'язок, неможливість виконання якого виникла вже після прострочення виконання зобов'язання.

Питання про застосування примусу до виконання обов'язку у натурі визнані такими, що мають вирішуватися на основі принципу диспозитивності сторін з урахуванням обставин об'єктивної неможливості виконання зобов'язання.

ВИСНОВКИ

У дослідженні розв'язано важливе наукове завдання визначення процесуального механізму встановлення та зміни способу й порядку виконання рішення господарського суду. Основні висновки роботи полягають у таких положеннях:

1. Нагальною потребою забезпечення механізмів виконуваності судових рішень та упорядкування процедури зміни способу й порядку виконання рішення господарського суду є виокремлення провадження з виконання рішення господарського суду у господарському процесі України як цілісної процесуальної форми, якій притаманні самостійні цілі, учасники, строки, процесуальні особливості та форми документообігу порівняно із розглядом справи по суті.

2. Спосіб та порядок виконання рішення господарського суду співвідносяться як родові та видові поняття, коли під способом виконання рішення господарського суду розуміється захід примусового виконання рішення суду, що може бути встановлено і змінено лише судом, виходячи з вимог, заявлених під час судового розгляду, та обставин справи, що

спрямовано на повне та правильне виконання судового рішення для відновлення та захисту порушеного або оспорюваного права чи охоронюваного законом інтересу стягувача; а під порядком виконання – процедура виконання встановленого судом способу захисту порушеного або оспорюваного права (законного інтересу), що передбачає строки, черговість, місце, послідовність та інші складові дій боржника та/або третіх осіб щодо виконання рішення суду, а також форму закріплення пов'язаних із такою процедурою прав та обов'язків учасників виконавчого провадження і наслідків їх здійснення.

3. Способи виконання рішень судів доцільно поділяти на групи залежно від спрямованості примусу: (i) що передбачають примус боржника до вчинення певних дій чи стягнення майна; (ii) що передбачають примус третіх осіб звернути стягнення на майно боржника або майно, що належить передати боржнику; (iii) щодо встановлення певного змісту правовідносин; (iv) способи змішаного типу.

4. Мета судового рішення у господарському судочинстві полягає не лише у повному або частковому захисті й відновленні порушених прав чи охоронюваних законом інтересів учасника господарських відносин, а й у встановленні правових підстав застосування примусу до зобов'язаної особи та формалізації сприятливих механізмів його реалізації. Примус до виконання обов'язку у натурі не може бути покладено в основу судового рішення у разі, якщо його абсолютно неможливо виконати з незалежних від боржника причин.

5. Загальні підстави зміни способів виконання рішення господарського суду мають відповідати таким критеріям: спрямованість на встановлення нового механізму реалізації рішення суду, що здатний створити кращі правові умови для задоволення первісної вимоги; не потребують нового дослідження обставин справи, залучення нових осіб чи повернення до інших стадій розгляду справи по суті спору, крім встановлення обставин неможливості чи утруднення виконання рішення суду та оцінки правомірності нового способу виконання; новий спосіб чи порядок виконання рішення суду відповідає способу захисту, визначеному судом у первісному рішенні, є найменш обтяжливим для боржника та відповідає критеріям адекватності, справедливості, пропорційності, виконуваності та добросовісності сторін, врахований на швидке й ефективне виконання рішення суду.

6. Альтернативні вимоги позивача не суперечать вимогам процесуального порядку, якщо вони відповідають вимогам ГПК щодо поєднання позовних вимог, водночас будь-яке рішення господарського суду не може містити альтернативи в обранні ані способу захисту, ані способу виконання, бо це суперечило б принципу правової визначеності.

7. Порядок доказування у справах про зміну способу й порядку виконання рішення суду потребує тлумачення положень про допустимість доказів, якими підтверджуються настання обставин неможливості чи ускладнення виконання, у формі відповідних актів виконавчої служби, що засвідчують такі обставини.

8. Урахування балансу інтересів сторін у справах про зміну способу та порядку виконання рішення суду, відповідно до принципу диспозитивності, потребує позбавлення права виконавчої служби та суду ініціювати питання про зміну способу та порядку виконання рішення господарського суду шляхом уточнення положень ГПК України.

9. Способи примусового виконання рішень з присудження майна мають бути диференційовані залежно від того, стосовно яких предметів вони винесені – індивідуально визначених, які слід вилучити, чи родових, які слід передати в натурі, зокрема, доцільно доповнити абзац четвертий частини другої статті 84 ГПК України обов’язком суду у рішеннях про присудження майна вказувати його вартість, а щодо передачі кількох речей, – вартість кожної речі окремо та їх загальної вартості. Неправомірним є використання прихованих форм альтернативних рішень у господарському процесі, зокрема, зазначення у резолютивній частині рішення суду при стягненні валютних боргів вказівки на еквівалент суми в національній валюті.

10. Доцільним до впровадження у господарські процесуальні норми є зарубіжний досвід урегулювання відносин щодо встановлення та зміни способу виконання рішення господарського суду, зокрема, досвід Австралії щодо поширення на третіх осіб, які мають зобов’язання перед боржником чи зберігають його майно, права ініціювати вирішення питання про відстрочку чи розстрочку виконання рішення господарського суду, змінити спосіб чи порядок виконання такого рішення, якщо це зачіпає інтереси заявника чи впливає із відносин між цією особою та боржником; досвід Великої Британії щодо 14-денного терміну на оскарження рішення суду про зміну способу й порядку виконання рішення суду й обчислення його винятково після моменту вручення боржнику; досвід Німеччини щодо прямого законодавчого дозволу суду вирішувати питання про зміну способу виконання незалежно від індивідуальної визначеності чи заміненості речі.

11. Варто запозичити у положення Господарського кодексу України порядок виконання зобов’язання у натурі, передбачений правилами § 376 Комерційного кодексу Німеччини (Німецького торговельного уложення) про право управленої сторони вимагати виконання зобов’язання у натурі в умовах прострочення лише тоді, коли після завершення відповідного часу чи строку вона без затримки повідомить іншу сторону, що наполягає на виконанні.

12. Потребують удосконалення правові засади встановлення та зміни способу й порядку виконання рішення господарського суду шляхом доповнення та змін положень ГПК України у такий спосіб:

розширити підстави сплати судового збору при подачі заяви про зміну способу та порядку виконання рішення суду, прирівнявши відповідну заяву до немайнової вимоги, для чого доповнити положення ст. 121 ГПК правилом про те, що до заяви про зміну способу та порядку виконання рішення господарського суду мають бути додані докази сплати судового збору, та внести відповідні доповнення до ст. 4 Закону України «Про судовий збір»;

зазначити у ГПК, що питання про відстрочку чи розстрочку виконання рішення суду може бути вирішено на стадії прийняття судового рішення виключно за умови визнання боргу відповідачем та з наданням сторонам процесуальних прав щодо доведення та спростування обставин, на які посилається відповідач у заяві про розстрочку чи відстрочку виконання рішення господарського суду. Відповідні зміни можуть бути внесені до ГПК шляхом доповнення кодексу новою статтею ст. 78-1;

закріпити у ГПК України обов'язок відповідача на вимогу суду надавати інформацію щодо наявного у нього майна та грошових коштів, за рахунок яких судові рішення може бути виконане;

доповнити положення ст. 121 ГПК правом суду скасовувати відстрочку/розстрочку виконання при наявності обґрунтованих на те вимог стягувача або боржника.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

Статті у фахових періодичних виданнях:

1. Петров В. С. Проблеми класифікації способів виконання рішення господарського суду / В. С. Петров // Порівняльно-аналітичне право. – 2014. – № 8. – С. 111–115.

2. Петров В. С. Щодо окремих практичних проблем відстрочки та розстрочки виконання рішення господарського суду / В. С. Петров // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. «Юридичні науки». – Випуск 4. – Т. 1. – 2015. – С. 147–150.

3. Петров В. С. Щодо поняття способу і порядку виконання рішення господарського суду / В. С. Петров // Вісник господарського судочинства. – 2015. – № 3. – С. 154–161.

4. Петров В. С. Окремі проблеми примусу до виконання обов'язку у натурі у господарських відносинах / В. С. Петров // Вісник господарського судочинства. – 2015. – № 5. – С. 141–147.

5. Петров В. Про поняття відстрочки та розстрочки виконання рішення господарського суду / В. С. Петров // Jurnalul juridic național: teorie și practică. – 2015. – № 4. – Т. 1. – С. 77–81.

Опубліковані праці апробаційного характеру:

6. Петров В. С. Шляхи вдосконалення процесуального законодавства / В. С. Петров // Становлення господарської юрисдикції в Україні – 20 років досвіду. Проблеми і перспективи : матер. наук.-практ. конф. (24–26 травня 2011 р., м. Одеса) / Вищий господарський суд України ; Одеський апеляційний господарський суд ; відп. за вип. А. Й. Осетинський [та ін.]. – Одеса : Астропринт, 2011. – С. 474–482.

7. Петров В. С. Щодо окремих наслідків вдосконалення колегіального розгляду справ / В. С. Петров // Правове життя сучасної України : матер.

Міжнар. наук. конф. проф.-викл. складу (м. Одеса, 20–21 квітня 2012 р.). Т. 3 / відп. за випуск д.ю.н., проф. В. М. Дрьомін / Націон. ун-т «Одеська юридична академія». – Одеса : Фенікс, 2012. – С. 263–265.

8. Петров В. С. Встановлення та зміна способу і порядку виконання рішення господарського суду: постановка проблеми / В. С. Петров // Правове життя сучасної України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 16–17 травня 2013 р.) Т. 2 / відп. за випуск д.ю.н., проф. В.М. Дрьомін ; Націон. ун-т «Одеська юридична академія». – Одеса : Фенікс, 2013. – С. 748–750.

9. Петров В. С. Окремі проблеми застосування положень законодавства про примус до виконання обов'язку у натурі / В. С. Петров // Правове життя сучасної України : Матер. Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої ювілею академіка С. В. Ківалова (м. Одеса, 16-17 травня 2014 р.) : у 2 т. Т. 1 / відп. ред. М. Дрьомін. – Одеса : Юридична література, 2014. – С. 453–456.

10. Петров В. С. Про судову практику застосування положень ГК про оперативно-господарські санкції / В. С. Петров // 10 років застосування Господарського кодексу України: сучасний стан та перспективи вдосконалення кодифікації : зб. доп. наук.-практ. конф. (м. Київ, 14 листоп. 2014 р.) / голова ред. кол. О. П. Подцерковний. – Одеса : Юридична література, 2014. – С. 187–192.

11. Петров В. С. Окремі проблеми присудження рухомого та нерухомого майна у господарських справах / В. С. Петров // Проблеми розвитку науки господарського права і вдосконалення господарського законодавства. Матеріали круглого столу (м. Київ, 4 грудня 2015 р.). – Київ : Вид-во Ліра-К, 2015. – С. 230–233.

12. Петров В. С. Узагальнення судової практики застосування положень статті 121 ГПК України при розгляді заяв про зміну способу та порядку виконання рішення, ухвали [Електронний ресурс] / В. С. Петров. – Режим доступу: <http://od.arbitr.gov.ua/sud5017/info/new/253557/>

АНОТАЦІЯ

Петров В. С. Встановлення та зміна способу і порядку виконання рішення господарського суду. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.04 – господарське право; господарсько-процесуальне право. – Національний університет «Одеська юридична академія», Одеса, 2016.

Дисертацію присвячено дослідженню господарсько-процесуальних норм щодо встановлення та зміни способу і порядку виконання рішення господарського суду як інституту, що забезпечує судове сприяння виконуваності судових актів, та потребує вдосконалення у процесі модернізації господарського процесуального законодавства.

Виокремлено провадження з виконання рішення господарського суду у господарському процесі України як цілісної процесуальної форми, якій

притаманні самостійні цілі, учасники, строки, процесуальні особливості та форми документообігу порівняно із розглядом справи по суті.

Спосіб та порядок виконання рішення господарського суду співвідносяться як родове та видове поняття.

Обґрунтовано напрями вдосконалення господарського процесуального законодавства у частині встановлення та зміни способу і порядку виконання рішення господарського суду. Запропоновано розширити підстави сплати судового збору при подачі заяви про зміну способу та порядку виконання рішення суду; врегулювати умови відстрочки чи розстрочки виконання рішення суду на стадії прийняття судового рішення; витребування інформації від відповідача; розширення повноважень суду щодо скасування відстрочки/розстрочки виконання рішення тощо.

Ключові слова: господарський процес, виконання рішень господарського суду, встановлення і зміна способу і порядку виконання рішення господарського суду, розстрочення та відстрочення виконання рішення суду.

АННОТАЦИЯ

Петров В.С. Установление и изменение способа и порядка исполнения решения хозяйственного суда. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.04 – хозяйственное право; хозяйственно-процессуальное право. – Национальный университет «Одесская юридическая академия», Одесса, 2016.

Диссертация посвящена исследованию хозяйственно-процессуальных норм по установлению и изменению способа и порядка исполнения решения хозяйственного суда как института, обеспечивающего судебное содействие выполнимости судебных актов, и нуждается в совершенствовании в процессе модернизации хозяйственного процессуального законодательства.

Выделено производство по исполнению решения хозяйственного суда в хозяйственном процессе Украины как целостной процессуальной формы, которой присущи самостоятельные цели, участники, сроки, процессуальные особенности и формы документооборота по сравнению с рассмотрением дела по существу.

Способ и порядок исполнения решения хозяйственного суда соотнесены как родовое и видовое понятие. Под способом исполнения решения хозяйственного суда предложено понимать меру принудительного исполнения решения суда, которая может быть установлена и изменена только судом, исходя из требований, заявленных в ходе судебного разбирательства, и обстоятельств дела, направленную на полное и правильное выполнение судебного решения для восстановления и защиты нарушенного или оспариваемого права или охраняемого законом

интереса взыскателя. Под порядком исполнения - процедуру выполнения установленного судом способа защиты нарушенного или оспариваемого права (законного интереса), предусматривающую сроки, очередность, место, последовательность и другие составляющие действий должника и / или третьих лиц по исполнению решения суда, а также форму закрепления связанных с такой процедурой прав и обязанностей участников исполнительного производства и последствий их осуществления.

Выделены общие основания изменения способов исполнения решения хозяйственного суда с учетом выделения следующих критериев: направленность на установление нового механизма реализации решения суда, способность создать лучшие правовые условия для удовлетворения первоначальных требований истца; отсутствие необходимости нового исследования обстоятельств дела, привлечения новых лиц или возврата к иным стадиям рассмотрения дела по существу спора, кроме установления обстоятельств невозможности или затруднения исполнения решения суда и оценки правомерности нового способа исполнения; соответствие нового способа или порядка исполнения решения суда способу защиты, определенному судом в первоначальном решении; наименьшая обременительность для должника и соответствие критериям адекватности, справедливости, соразмерности, выполнимости и добросовестности сторон; направленность на быстрое и эффективное исполнение решения суда

Обоснованы направления совершенствования хозяйственного процессуального законодательства в части установления и изменения способа и порядка исполнения решения хозяйственного суда. Предложено расширить основания уплаты судебного сбора при подаче заявления об изменении способа и порядка исполнения решения суда; урегулировать условия отсрочки или рассрочки исполнения решения суда на стадии принятия судебного решения; истребования информации от ответчика; расширение полномочий суда об отмене отсрочки / рассрочки исполнения решения и тому подобное.

Выделены направления использования зарубежного опыта для урегулирования отношений по установлению и изменению способа исполнения решения хозяйственного суда, в частности, опыт Австралии по распространению на третьих лиц, которые имеют обязательства перед должником или сохраняют его имущество, права инициировать решение вопроса об отсрочке или рассрочке исполнения решения суда, изменения способа или порядка исполнения такого решения; опыт Великобритании относительно 14-дневного срока на обжалование решения суда об изменении способа и порядка исполнения решения суда и исчисления его исключительно после момента вручения решения должнику; опыт Германии относительно прямого законодательного разрешения суда решать вопрос об изменении способа исполнения независимо от индивидуальной определенности или заменимости вещи и др.

Ключевые слова: хозяйственный процесс, исполнение решения хозяйственного суда, установление и изменение способа и порядка исполнения решения хозяйственного суда, рассрочка и отсрочка исполнения решения суда.

SUMMARY

Petrov V. S. Establishing and amending the method and order of Economic Court decision enforcement. – Manuscript.

The thesis for the degree of Candidate of Legal Sciences, specialty 12.00.04 - economic law; economic and procedural law. – National University “Odessa Law Academy”, Odesa, 2016.

Thesis deals with the economic and procedural rules for the establishing and amending the method and order of Economic Court decision enforcement as an institute, which aims to promote the feasibility of judicial decisions, and needs to be improved in the modernization of the economic procedural legislation.

It is singled out a special procedure to implement the decision of Economic Court of Ukraine in the economic process as a whole procedural form, which is characterized by independent objectives, participants, timing, procedure and forms proceeding features in comparison with the consideration of the main proceeding.

The method and procedure of the decision Economic Court correlate as general and species concepts.

The author justifies the areas of improvement of economic procedural legislation in terms of establishing and amending the method and order of Economic Court decision enforcement. The author proposes to expand the cases of court fees payment when applying to amending the method and order of Economic Court decision enforcement; to regulate conditions of deferred installments or execution of the award on the stage of a judicial decision; to entitle the court to demand information from the defendant; expand the powers of the court to abolish the suspension / installments of a judgement and more.

Keywords: economic litigation, decision of economic court, establishing and amending the method and order of Economic Court award enforcement, installments and delay enforcement of the judgment.

Підписано до друку 21.04.2016.
Формат 60х90/16. Ум.-друк. арк. 0,9. Наклад 100 прим.

Видавець і виготовлювач ІПП «Фенікс»
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1044 від 17.09.2002 р.
65009, м. Одеса, вул. Зоопаркова, 25. Тел. 7777-591.